

El MUHBA té el suport del Cercle del Museu d'Història de Barcelona.

Patrons benefactors: El Periódico, Aigües de Barcelona, Albertis, Gas Natural Fenosa, Repsol. Patrons institucionals: Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País, Consell Econòmic i Social de Barcelona, Ateneu Barcelonès, Sport-Cultura Barcelona, Associació Consell de Cent, Institut Europeu de la Mediterrània, Fundació Centre Internacional de Música Antiga, Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, Fundació Museu Historicosocial de la Maquinista Terrestre i Marítima, S.A. i de Macosa i Cambra de Comerç de Barcelona. Associats: iGuzzini. Amics: Canon, Grup Julià.

MUHBA Museu d'Història de Barcelona

Informació i reserves:

Tel: 93 256 21 22
reservesmuhba@bcn.cat

Horari d'atenció:

De dilluns a divendres feiners
De 10 a 14 i de 16 a 19 h

www.museuhistoria.bcn.cat

Portada: Embarcament dels voluntaris catalanes al port de Barcelona, Ramon Padró, 1872, MMB

Codi: XXXXXXXXXX

PRESENTACIONS

QUARHIS Quaderns d'Arqueologia i Història de la Ciutat de Barcelona, 12

Presentació de la revista amb la conferència "Maneras de viure, formes de construir. Tècniques constructives en el sud de la península Ibèrica entre Roma i el Islam", a càrrec d'Alberto León, Universitat de Còrdova.

Dijous 29 de setembre, a les 19 h.

Lloc: MUHBA plaça del Rei, sala Martí l'Humà.

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia

L'Havana i Barcelona. Història de dues ciutats, 1779-1936

MUHBA i OHCH (Oficina del Historiador de la Ciudad de La Habana)

DOCUMENTAL

Els vincles econòmics, socials i culturals de Barcelona amb l'Havana han marcat la trajectòria i el paisatge de les capitals de Catalunya i Cuba, totes dues emmarcades dins de la monarquia hispànica. La independència de Cuba, el 1898, no va impedir una relació intensa que va continuar en el primer terç del segle xx. El documental ha estat promogut per l'Ajuntament de Barcelona, ciutat agermanada amb l'Havana des de 1993, a través de la seva línia de cooperació internacional. Documental produït amb el suport de la Direcció de Justícia Global i Cooperació Internacional de l'Ajuntament de Barcelona.

Data: consulteu la web del Museu.

Lloc: MUHBA plaça del Rei, sala Martí l'Humà.

Entrada gratuïta.

Es recomana reserva prèvia.

Trencadís. Park Güell
© MUHBA - Anna Oswald

PUBLICACIONS

Indianos/BCN

A càrrec de Lorena Bou i Aymara Arreaza

Dimarts 15 de novembre, a les 19 h.

La prehistòria del pla de Barcelona

Coordinació de Miquel Molist i Anna Gómez

Dijous 19 de gener, a les 19 h.

Intervenir a la muralla romana de Barcelona

Diversos autors

Dimarts 31 de gener, a les 19 h.

Lloc: MUHBA plaça del Rei, sala Martí l'Humà.

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

CONFERÈNCIES AL PARK GÜELL

El modernisme i el Park Güell

Jardins i música a la Barcelona de Gaudí

Conferència a càrrec de Jorge de Persia

Els primers anys del segle xx van ser musicalment molt prolífics a Barcelona; es construeix el Palau de la Música, Albéniz compon la *suite Ibèria* i Granados, *Goyescas*, just quan el concepte de jardí en els quadres de Rusiñol es materialitza al Park Güell.

MUHBA Park Güell Casa del Guarda

2 de novembre, a les 18.30 h. Entrada gratuïta.

El trencadís ceràmic. Punts de color que revesteixen l'arquitectura

Conferència a càrrec de Marta Saliné i Perich

La ceràmica, a més d'una funció constructiva, ha servit per embellir i acolorir l'arquitectura des d'èpoques antigues. Durant el modernisme a Catalunya, Antoni Gaudí és l'arquitecte que l'empra d'una manera més innovadora. Recorregut per detalls de la ceràmica aplicada al Park Güell.

MUHBA Park Güell Casa del Guarda

29 de novembre, a les 18.30 h.

Entrada gratuïta.

FORMACIÓ

Barcelona-Europa. Literatura i història comparada dels intel·lectuals

Aquest màster, iniciativa de la Universitat de Barcelona en col·laboració amb el Museu d'Història de Barcelona, ofereix formació de postgrau sobre la història literària i intel·lectual de la ciutat de Barcelona en el marc d'una reflexió sobre el lloc de Catalunya a Europa des del segle XIX fins al darrer quart del segle XX.

S'estudiaran els principals esdeveniments de la relació entre el camp literari i el camp intel·lectual a Barcelona, inscrits en els successius fets històrics i culturals de Catalunya, i la formació, a través del debat literari, d'un europeisme cultural en el qual Barcelona, com a capital d'un gran projecte modern, ha tingut un paper important, tant en el pla nacional com en l'internacional.

El màster està format per dos postgraus, Història intel·lectual de Barcelona i Història de l'europeisme cultural a Catalunya, i per sis mòduls, cadascun dels quals es pot cursar de manera independent com a curs monogràfic amb certificació pròpia.

Més informació a: ub.edu/masterbcn-eu-lhci/ca/activitat

Intervenció i gestió del paisatge i del patrimoni

El postgrau, organitzat per la UAB i el MUHBA, té com a objectiu la formació d'experts habilitats per integrar i dirigir equips multidisciplinaris que desenvolupin projectes d'intervenció i gestió centrats en el camp del patrimoni històric i del paisatge urbà. Es tracta d'un programa d'especialització professional de la UAB en col·laboració amb el MUHBA.

Lloc: MUHBA, plaça del Rei, sala Francesc Carreras Candi.

Més informació a: geografia.uab.es/paisatge

Panoràmica de la ciutat des del Turó de la Rovira. Fotografia: Javier Oduer Muntañola

Relats urbans.

Teoria i pràctica de l'itinerari històric

El postgrau aglutina, de manera força innovadora, continguts relacionats amb la història urbana, el patrimoni, el turisme cultural i l'art dramàtic. El programa se centra en la pràctica d'itinerari i proposa un mètode per construir punts de vista originals sobre la ciutat i expressar-los d'una manera eficaç, amb tant de rigor històric com de competència performativa.

Nova convocatòria al començament de 2017.

Més informació a:

museuhistoria.bcn.cat/es/node/857

CITY HISTORY MUSEUMS AND RESEARCH NETWORK OF EUROPE

Els museus de ciutat i la construcció d'Europa. Repensar el turisme

La 6a trobada de City History Museums and Research Network of Europe, la xarxa de museus creada i liderada pel Muhba, se celebra el 27 i el 28 d'octubre. Amb la incorporació de Marsella, Frankfurt i l'Stadtmuseum Berlin, la xarxa consta de 21 membres. A partir de la Declaració de Barcelona sobre els museus de ciutat, s'abordarà el seu paper en la cohesió sociocultural, en l'acollida dels refugiats, en la reformulació del turisme i en la perspectiva de la seva contribució a la construcció d'Europa.

Dijous 27 i divendres 28 d'octubre de 2016.

Lloc: MUHBA plaça del Rei i MUHBA Vil·la Joana.

Entrada reservada als membres i observadors de la xarxa.

MUHBA
MUSEU D'HISTÒRIA
DE BARCELONA

SETEMBRE 2016
GENER 2017

CENTRE
DE RECERCA
I DEBAT

DIÀLEGS
PUBLICACIONS
SEMINARIS
JORNADES
ESTUDIS

MUHBA
MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA

Ajuntament de
Barcelona

bcn.cat/
museuhistoria
facebook.com/barcelonacultura
twitter.com/bcnultura

CENTRE DE RECERCA I DEBAT SETEMBRE 2016 - GENER 2017

DIÀLEGS D'HISTÒRIA URBANA I PATRIMONI

Els Diàlegs d'Història Urbana i Patrimoni constitueixen el format més flexible per explorar noves idees i per comunicar estudis sobre les trajectòries de la ciutat, el seu patrimoni historicoartístic i les representacions urbanes de Barcelona i altres ciutats.

145. Microcrèdit, famílies i llars. Barcelona al final del segle xviii

Montserrat Carbonell, UB • **Dilluns 12 de setembre, 19 h.**

146. L'antiquarisme en la creació dels museus municipals: Apel·les Mestres i la seva col·lecció Meritxell Cano, historiadora de l'art • **Dilluns 26 de setembre, 19 h.**

147. Barcelona i les sociabilitats dels segles xix i xx. Una perspectiva teòrica i historiogràfica europea Pere Gabriel, UAB • **Dilluns 10 d'octubre, 19 h.**

148. “Per sopllir la fragilitat e dolència de la carn”, sexe i misogínia a la diòcesi de Barcelona (segles xiv-xv) Lucía Conte, UPF • **Dilluns 24 d'octubre, 19 h.**

149. L'espai urbà com a representació. La família Morey i els avantatges i inconvenients de vincular-se a les expectatives marítimes de la Corona (1336-1405) Alberto Reche Ontillera, UAB • **Dilluns 7 de novembre, 19 h.**

150. Barcelona i el ferrocarril a Catalunya (1848-1935). Una història de la seva explotació Pere Pascual, UB • **Dilluns 21 de novembre, 19 h.**

151. Bàrcino i les pintures parietals de la Hispània romana Carmen Guiral Pelegrín, UNED • **Dilluns 12 de des.**, 19 h.

152. Cartografia musical a la Barcelona de 1800: difusió i comerç d'instruments musicals Xosé Aviñoa Pérez (UB) i Oriol Brugarolas Bonet (UB) • **Dilluns 9 de gener, 19 h.**

153. L'espai urbà de Barcelona a la premsa il·lustrada del segle xix Lucila Mallart, Universitat de Nottingham • **Dilluns 23 de gener, 19 h.**

Lloc: MUHBA plaça del Rei, sala Martí l'Humà i MUHBA plaça del Rei, sala Carreras Candi. **Entrada gratuïta.** Es recomana reserva prèvia.

JORNADES I SEMINARIS

Can Ricart i altres espais patrimonials de l'eix Pere IV

IV Taller de paisatges urbans emergents

A partir dels treballs portats a terme en el marc de la Taula de l'Eix Pere IV per als estudiants de la Welsh School of Architecture de la Universitat de Cardiff, aquest taller, en col·laboració amb el MUHBA i l'ETSAB, es planteja els reptes de futur per al recinte de Can Ricart i per a alguns altres espais patrimonials de l'Eix Pere IV.

Dissabte 5 de novembre, de 10 a 14 h.

Lloc: MUHBA Oliva Artés, carrer Espronceda (parc Central del Poblenou).

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

L'esquerra al sud d'Europa durant els anys setanta

Coordinació: Javier Tébar, director de l'Arxiu Històric de CCOO de Catalunya

La Fundació Cipriano García de CCOO i l'Observatori de Memòries Europees de la UB, en col·laboració amb el MUHBA i el CEFID de la UAB, han programat per enguany, quan es compleixen 40 anys de les grans mobilitzacions socials que es van produir l'any 1976, durant el procés de transició de la dictadura a la democràcia a Espanya, una jornada internacional de debat centrada en l'anàlisi i la interpretació de les dinàmiques i els canvis històrics (socials, culturals, econòmics i polítics) que es van produir a les societats del sud d'Europa els anys setanta. En el conjunt d'aquests processos, el paper dels moviments socials i la societat civil organitzada va ser clau. Es van expressar projectes de transformació social que en bona part i durant un temps van fixar els marcs de l'agenda política. Hi intervindran: Geoff Eley (University of Michigan), Andrea Sangiovanni (Università di Teramo), Xavier Vigna (Université de Bourgogne), Giulia Strippoli (Universidade Nova de Lisboa), Magda Fytili (Universitat d'Atenes) i Carme Molinero (Universitat Autònoma de Barcelona).

Dijous 10 de novembre, de 9 a 19 h.

Lloc: MUHBA plaça del Rei, sala Martí l'Humà.

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

El camp literari a Barcelona, 1924-1975 VII Seminari Literatura i Ciutat

Coordinador: Enric Sullà

Grup de Recerca en Literatura Comparada a l'Espai Intel·lectual Europeu, UB

Barcelona, com les grans capitals culturals d'Europa, ha acollit tradicionalment múltiples i sòlides iniciatives en l'àmbit de l'edició gràcies a les quals avui encara podem parlar de l'existència d'un veritable espai públic a la ciutat. Però un autèntic espai de debat intel·lectual necessita producció i distribució de textos. I Barcelona ha acollit tradicionalment una rica i plural indústria cultural que ha editat obres de gèneres literaris diferents: novel·les i poemaris, assaigs i traduccions d'autors estrangers, intervencions polítiques i peces breus aparegudes en publicacions periòdiques i revistes culturals. En aquest seminari analitzarem el món editorial en català a Barcelona entre els anys 1924 i 1975. Ho farem a partir de tres projectes editorials concrets: una editorial, la Llibreria Catalònia; una col·lecció, Els Llibres de l'Òssa Menor, i una revista publicada en la clandestinitat, Nous Horitzons. L'anàlisi d'aquestes realitzacions ens permetrà entendre les grans il·lusions d'alguns dels protagonistes de la història del món editorial, però també les dificultats que van patir i els obstacles als quals van fer front. A partir d'aquests projectes tan significatius llegirem la història política i cultural del país i de la ciutat des dels anys vint fins a la fi del franquisme. Hi intervindran: Manel Llanas (UVIC), Mireia Sopena (UB) i Giaime Pala (UdG).

Dissabte 17 de desembre, de 10 a 13.30h.

Lloc: MUHBA.

Preu: 6 euros (entrada reduïda: 3 euros).

Es recomana reserva prèvia.

Els primers pàgesos i el mar: noves dades arqueològiques a Barcelona, Cadis i Marsella

Coordinació: Ana Gómez (UAB) i Miquel Molist (UAB)

El descobriment i estudi de les restes prehistòriques al pla de Barcelona s'ha anat incrementant substancialment des dels anys noranta i ha desvelat una ocupació intensiva neolítica comparable a les que s'han trobat

en altres jaciments arqueològics com els de Cadis i Marsella. Les jornades apunten cap a una nova visió dels coneixements tècnics, l'organització i les activitats dels assentaments de les primeres comunitats pàgeses a l'occident de la Mediterrània i posaran en relleu la relació d'aquests grups amb el mar. Hi intervindran: Salvador Domínguez-Bella (EARTH Sicience Departament, Cadis), Eva Fernández (University of Durham), Anna Gómez Bach (UAB), Ramon Julià (CSIC), Miquel Molist (UAB), Jordi Nadal (UB), Santi Riera (UB), Ingrid Senépart (INRAP, UMR-TRACES) i Eduardo Vijande Vila (Universitat de Cadis).

Dijous 19 i divendres 20 de gener de 2017, de 9.30 a 18.30 h i de 9.30 a 14 h.

Lloc: MUHBA plaça del Rei, sala Martí l'Humà.

Preu: 20 euros (entrada reduïda: 10 euros).

Es recomana reserva prèvia.

Les arts i la ciutat. Espais performatius a la Barcelona moderna, segles xvi-xvii

Coordinació: Tess Knighton (Institució Milà i Fontanals, CSIC)

Els actes i les representacions culturals s'han estudiat des de l'anàlisi de les obres i des de l'òptica dels participants com a creadors, executors o espectadors. Hi ha, però, un altre protagonista en la dinàmica entre representació i recepció per la comunitat urbana de l'acció musical, teatral, de dansa, etc.: l'espai. Lluny de ser un fons passiu, l'espai religiós o teatral, públic o privat, formal o informal, al carrer o al balcó, on té lloc l'actuació o performance en condiciona el resultat. Hi intervindran: Eduardo Carrero Sanataria (UAB), Mercè Gras Casanovas (Arxiu dels Carmelites Descalços), Joan-Lluís Palos Peñarroya (UB), Tess Knighthon (ICREA/IMF-CSIC), Gaston Gilabert (UB) i Lluís Bertran (Universidad de La Rioja).

Dimarts 24 i dijous 26 de gener de 2017, de 17 a 20.30 h.

Lloc: MUHBA plaça del Rei, sala Martí l'Humà.

Preu: 6 euros (entrada reduïda: 3 euros).

Es recomana reserva prèvia.

CICLE DE CONFERÈNCIES

La ciutat dels prodigis científics (1888-1929)

L'arquitectura, l'art, la qüestió social o el creixement demogràfic i urbà en les quatre dècades que transcorren entre les dues exposicions universals de 1888 i 1929 han estat objecte de nombroses recerques històriques. En canvi, el paper crucial de la ciència, la tecnologia i la medicina ens resulta encara força desconegut. Les deu històries urbanes que presentem pretenen recuperar la riquesa i la complexitat de la cultura científica barcelonina del 1900 vinculada a les elits urbanes, però que també van ser forjades per actors històrics fins ara poc coneguts: usuàries de tecnologies elèctriques, radioaficionats, pacients de clíniques i dispensaris, col·leccionistes d'objectes, visitants de museus, dones espiritistes, etc. Com a la famosa novel·la d'Eduardo Mendoza, La ciudad de los prodigios (1986), tots van contribuir a la Barcelona dels prodigis científics, amb una ciència, una tecnologia i una medicina íntimament lligades al desenvolupament urbà, en tensió permanent entre el control i la crítica social.

Coord.: Oliver Hochadel, CSIC, i Agustí Nieto-Galan, UAB.

LA CIUTAT ELÈCTRICA

L'Exposició de 1929: els prodigis de la llum

Jordi Ferran i Agustí Nieto-Galan

Ràdio, ciència i vida quotidiana

Carlos Taberneró i Meritxell Guzmán

Dijous 3 de novembre, de 18.00 a 20.30 h.

Lloc: MUHBA plaça del Rei, sala Martí l'Humà.

LA CIÈNCIA I EL LLEURE

Qui pilota l'avió del Tibidabo?

Jaume Sastre i Jaume Valentines

Mirant el cel. Astronomia, observatoris i amateurs

Antoni Roca-Rosell i Pedro Ruiz-Castell

Dijous 17 de novembre, de 18.00 a 20.30 h.

Lloc: MUHBA plaça del Rei, sala Martí l'Humà.

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

LA CIÈNCIA AL PARC DE LA CIUTADELLA

Mamuts i balenes: divulgació científica al parc

Laura Valls i Olivier Hochadel

Un museu ple d'objectes: les col·leccions del Martorell

José Pardo-Tomás i Ferran Aragón

Dijous 24 de novembre, de 18 a 20.30 h.

Lloc: MUHBA plaça del Rei, sala Martí l'Humà.

Entrada gratuïta.

Es recomana reserva prèvia.

LA CIÈNCIA POPULAR

La secularització de la ciutat: l'espiritisme i el feminisme

Mònica Balltondre i Andrea Graus

La cultura anarquista en una ciutat dividida

Álvaro Girón i Jorge Molero-Mesa

Dijous 1 de desembre, de 18.00 a 20.30 h.

Lloc: MUHBA plaça del Rei, sala Martí l'Humà.

Entrada gratuïta.

Es recomana reserva prèvia.

UNA CARTOGRAFIA MÈDICA

Un cos operat: les noves clíniques de l'Eixample

Alfons Zarzoso i Àlvar Martínez Vidal

El cos exhibit: el “Chino” i la mala vida barcelonina

Alfons Zarzoso i José Pardo-Tomás

Dijous 15 de desembre, de 18.00 a 20.30 h.

Lloc: MUHBA plaça del Rei, sala Martí l'Humà.

Entrada gratuïta.

Es recomana reserva prèvia.